

Hőguta a tengeren

A kirakodást egyébként megnehezítette, hogy a rakodómunkások apró csónakokon szállították a csaknem öt kilométerre levő partra az eternitöveket. Már hajnali háromkor ott csikorogtak vízi alkalmosságok a hajó mellett. Dél előtt 9-10 óra tájban általában erős szél fújt a tengerről, s ekkor gyatra vitorlákat szereltek csónakjaikra, s így a légáramlat segítségével bonyolították le, illetve fejezték be aznap a szállítást. Mert csak másnap jelentkeztek ismét.

Különbösen is gyenge fizikumúak voltak. Az orruk kissé sasos, a bőrlük kreol, arevonásuk finomak — s mindegyikük rendkívül tisztelődnél viselkedett. A kirakodás befejezése előtti napon egyiküknek eltört a lába — s a hatóság nyomában vizsgálatot indított. Süveges Lászlót nem terhelte felelősség; a hajón megjelenő nyomozónak kerekperek megmondta, hogy a kikötőmunkások nem értenek a szakszerű rakodáshoz, ezért történt meg a baj.

Újabb vizsgálat, s ennek során értékes adatok kaptunk a kapitányunknak, hogy amennyiben 2000 dollárt fizet, elismítják az ügyet. A Székesfehérvár parancsnoka tudta, hogy ebből a jelentős összegből a szerencsétlenül járt arab egy centet sem látta, ezért nemet mondott az ajánlatra. Bírósági tárgyalást tüztek ki, ezt azonban már nem várhatta meg, s a képviselével megbízta a kereskedelmi ügyvédöt. (Hogy aztán volt-e tárgyalás, vagy sem, erről azóta sem érkezett tájékoztatás a DETERT-hez.)

Izgalom is volt tehát bőven a Qizanj napokon — a legnagyobb izgalmat azonban az okozta, hogy eleget lesz-e az ivóvízük. Ijesztően kevés mennyiséggel rendelkeztek, ezért a kapitány megparancsolta,

hogy csak néhány percig lehet zuhanyozni. A kikötővárosban vásárolhattak volna ugyan vizet, huszlitere bádoggannakban árulták, de félt volt, hogy fertőzést kapnak tőle.

Azt viszont nem kockáztathatták meg, hogy vizért elhajózzanak az etiópiai Massawa-ba, mert a 24 órás távollétük miatt a szaúd-arab ügynök őket okolta volna a kirakodás elhúzó-dásáért. Ez pedig naponta 100 font kötbér megfizetésére kötelezte volna a kapitányt.

Fellelegeztek a Székesfehérvár matrózai, amikor szeptember 8-án felszedték a horgonyt és elindultak Massawa felé.

Ezt megelőzően egy héttel korábban a riportsorozatunk bevezetőjében közölt táviratot kapta a kapitány, amelyben a DETERT utasította, hogy „ottani körülmények miatt” ne Adenben javíttassa ki a hajót; másrészt pedig: az egyik gyengélkedő matrózt az etiópiai kikötőből repülőgépen küldje haza.

Ütközben még egy táviratot kapott: Massawa-ból Dzsiddába szállítson cementet és kecskét.

Aruhányra nem panaszkodhattak tehát a beltenger magyar „foglyai”, ami azt bizonyítja, hogy hazánk tengeri kereskedelmének irányítói élénk kapcsolatban állnak a különböző kikötők ügynökségeivel. Bár a Székesfehérvár „kaposságának” az is oka volt, hogy a Szelei-csatorna lezárása miatt északnyugatról egyetlen más nemzetiségű hajó sem jutott a körülbelül kétezer kilométer hosszúságú Vörös-tengerre. Sőt, a több ezer tonna áru szállítására alkalmas nagyobbaknak az sem érte meg, hogy délkeletről jussanak oda.

Am térjünk vissza a hajó Qizanból való elindulásának időpontjához. Emiatt, hogy

hogy a szaúd-arab kikötő előtt, a nyílt vizen, rengeteg szenvedtek honfitársaink a forróság és a vízhiány miatt. A gépházban 48 fok melet is mértek. Az egyik fiatal gépapoló 8-án délelőtt háromnegyed tizenkettőkor ezt táviratozta az itthoni központnak: „Kérem mielőbbi leváltásomat, mivel a trópusi időjárás egészségemre egyre károsabb hatással van.”

Kivéve a korábban hazaküldött idős gépmester szív-bajját, Qizanjig csak meghűléses betegségek fordultak elő — a nagy hőingadozás miatt. A hajón nem volt orvos, tisztét a második tiszt látta el, aki még idehaza tanfolyamon sajátította el az egészségvédelem ismereteit.

Most azonban már a tenger közepén, tehetetlen volt ő is. A gépapoló ugyanis hőgutát kapott.

A kapitány — este hatkor — éppen a kabinjában borotválkozott, amikor a kellemetlen hírről rohantak érte. A beteg a fedélzeten gyékényen fektült. A pulzusa alig vert, szederjes volt a szája, a teste görcsösen rángatózott. S nem tudott izzadni a fiatal ember. Elhaló hangon nyöszörögte, hogy szédül, karikákat lát, s zsiabba a keze, lába.

(Folytatjuk.)

Automata varrőzem
— 9 ezer dolgozóval

Odesszában, a Garibaldi utca nagy tömbjében dolgozik az 50 esztendőes Odesszai Varrőzem. A Szovjetunió talán legtermelékenyebb konfekcióüzemének tartják. korszerű technológiával szerelték fel.

A gyár 9 ezer dolgozót foglalkoztat. Magas fokú automatizáltsággal sorozatban készíti női ruhákat, kabátokat. Több tucat munkaszalag halad körbe, a legmodosabb felügyelettel. És maradjunk ennél az egyetlen témánál: a felügyeletnél. A gyár lelke, helyesebben agya a diszpécserközpontban található a jókora elektronikus számítógép „személyében”.

A szalagokat, a munkamenedzset elektronikus úton regisztrálja a diszpécserközpont „gondolkodó” gépe. Az ügyeletes diszpécser, ezenkívül ipari televízió segíti, nézhet bármit, azonnal, anélkül, hogy helyét elhagyná. Valamennyi munkaszalag külön csatornával csatlakozik a számítógéphez, a berendezés önműködően följegyezi, hogy egy nap, egy hét, egy hónap, s egy év alatt mi történt a szalaggal. Mennyit állt, illetve mennyit termel. Rögzíti a szalag várakozásának, a terhelés akadályának okát is. Ha valamelyik művelet megáll, a gép azonnal jelez. S meghatározott, szűk körben közli a hiba okát. A diszpécser ennek alapján azonnal intézkedik, a számítógépbe visszatáplálja a hiba

A munkaszalagoknál kétféleképp telefonál készletben. Ez a harmadik hírközlő csatorna...

kódszámait, mire a gép pillanatok alatt jelzi, melyik szerelőcsoportot kell megbízni a hiba kijavításával. A diszpécser — szintén a gép tájékoztatása alapján — megtalálja a szerelőket, felveszi a telefont, s közli a feladatot. Mindez összesen két percet vesz igénybe.

Természetesen nemcsak karbantartási, javítási feladatokat, ellenőrzésre „tanították” be a számítógépet. Az okos masina úgyszólván min-

den termeléssel kapcsolatos tevékenységet ellenőriz. Például, hogy a szalagok a rendelkezésben megszábot időre elkészítik-e a termékeket. Ha nem — megszünteti az anyag-szolgáltatást.

Nem teszi túl gépiessé a gyár életét az elektronikus diszpécser? Nem káros ez az emberekre? — kérdeztem Kasztelszon N. Iszakovicst, a gyár vezérigazgatóját.

— Meggyőződésünk, hogy nem. A magas fokú megfigyelés, illetve hibaelhárítás csak közvetve irányul az emberek tevékenységére. elsősorban a gépek, a szalagmechanizmus a cél. A munkásoknak éppenséggel az a jó, ha minél kevesebbet áll a szalag, akkor a legmagasabb a fizetés. Az viszont igaz, hogy a módszer fegyvermezzett munkát követel. Megjegyzem, hogy mi biztosítottuk a munkaközi pihenőket is, sőt ha valakinek rövidebb időre el kell hagynia munkahelyét, feladatát azonnal átveszi a szolgáltatás mindenes.

— Ilyen fölszereltséggel csak nagy sorozatok készülnek?

— Nem éppen. Már tízdarabos szériát is legyártunk. Egyébként konfekcióink zömében 3-5 ezer darabban kerülnek le a szalagokról. Természetesen több méretben. A kis széria ugyan nem hoz hasznot, de megfelelő módszerrel elkerültük a ráfizestést.

Az igazgató elvitte a modellraktárba. Szobányi szerkesztés kemény papírból szabásminták függtek. A gép írószerkezetére kopogtatott számkombinációra a szerkesztés mozgásba jött, s a kiválasztott modell kiesett a megfelelő nyíláson. A szabás együtt megkapja hozzá az anyagot, és az elektromos ollóval pillanatok alatt kiszabhatja a ruhát.

Hogy milyen kabátok, ruhák születnek az üzemben, arról félórai divatbemutatón győződhettem meg. Láttam csinos orosz népi hímzéssel díszített fekete és piros alapanyagú miniruhákat, militári vonalú piros és fekete maxikabátokat, sőt csodálatos szőrmebundákat. Mint kiderült, a modelleket már nem bízták a géptervezőre. Olyan iparművész vetette papírra, aki gyakran forgatja a párizsi — és a pesti divatlapokat is...

Ökrös László

Matkó István

Érdekeltségi
hozzájárulás

A községek vízellátása

Kopasz Mihály sándorfalvi olvasónk levélben panaszkol, hogy a község ivóvízhálózatának kiépítésére hivatkozva a tanács letiltott nyugdíjából 4120 forintot, pedig ő nem kérte a víz bevezetését. Fogalmazása szerint tehát azért fizet csupán, mert háza előtt megy el a vezeték. Hozzáette panaszához, hogy amikor Petőfitelepen vezeték előző lakása előtt a vizet, semmit nem kellett fizetnie.

Tekintve, hogy községeink ivóvíz-ellátásának korszerűsítése egyre több családot érint, olvasónk panaszára részletesebb választ adunk. A magasnyomású vízvezeték-hálózat anyagi kiadásainak fedezésére községeinkben vízműtársulások jönnek létre. A társulás létrejöttéhez az érintett lakosság több mint felének a hozzájárulása szükséges. Az új vízműrendszer költségének egy részét az állam vállalja, másik részét a tagok fizetik. Mivel a tiszta, egészséges ivóvíz előnyeit az is élvez, aki nem vezeti be ugyan a portájára a vizet, csupán közkifolyóról hordja — tehát érdekelt mégis —, úgy határozott a jogszabály és többségi elv alapján a társulás alapszabálya, hogy érdekeltiségi hozzájárulást kell fizetnie annak is, aki — mint nyugdíjas levélírónk — nem kérte a víz bevezetését. Jobban jár mindenképpen, aki a társulást tagjai sorába lépett, hiszen neki a költséget több éves törlesztéssel kell kifi-

zetnie, a havi részlet alig 40 forint. Jogosan tiltották le tehát olvasónk nyugdíjából az említett összeget, hiszen a jogszabály kimondja, hogy közzadók módjára kell behajtani, ha a befizetés késedelmesen történik. Mit tehet viszont az az idős, beteg nyugdíjas, aki nem tud fizetni? Kérelmessel fordulhat a vízműtársulás közgyűléséhez, illetve küldöttgyűléséhez. E legfőbb társulati szerv mérsekelheti vagy eltörölheti a hozzájárulást.

A levélben említett petőfitelepi példa azért nem érvényes Sándorfalván, mert itt nem társulásos alapon vezeték a vizet, kiadásait városi költségvetésből biztosították.

Acél-
öntőmű

Az Ózdi Kohászati Üzemekben megkezdtek a folyamatos acélöntőmű és a rudrótsori hengerű műépítésének előkészítését. A két összefüggő beruházásra több mint kétfélmilliárd forintot költöttek. Az évi 325 ezer tonna kapacitású folyamatos öntőművet a jövő év január 1-én megszűnő lemezhengersonor helyén szerelik fel. Az új hengerűművet Center község környékén építik fel. A terület kijelölése megtörtént. Ebben a térségben helyezik el az építők szállásait is.

SZERDA,
1970. JÚLIUS 15.

Mérlegen a zenei élet

Igazán nem sajnáltuk a helyet, s mégis csak néhány problémakört ismertettünk a városi tanács végrehajtó bizottságának arról az üléséről, amelyen Szeged zenei életét tárgyalták. Négy cikket írtunk az ügyben, s egybeek közt foglalkoztunk a zenei élet színvonala és tárgyi-anyagi adottságai közötti elmentmondással — nincs például hangversenyterem — a nagy koncertek előadónak és tartalmának „szegediesítésével”, a zeneszerzők és a kutatók helyzetével. De nem foglalkoztunk számos olyan problémával, amelyeket a végrehajtó bizottság részletesen elemzett, mint például egybeek közt az ifjúság zenei nevelésének helyzete, a zene- és énekoktatás jelenlegi állapota, a szabadtéri játékok jelentősége a zenei életben, a kórusmozgalom, a zenei ismeretterjesztés és sok más fontos kérdés.

És nem foglalkoztunk még azzal, ami tulajdonképpen mindennek, az ismertett és nem ismertett problémáknak, a végrehajtó bizottság ülésének lényege: mi volt a célja a zenei élet milyen mélységű elemzésének? Mit akart a végrehajtó bizottság azzal, hogy napirendre tűzte e kérdések tárgyalását?

Hogy ezt jól megérthessük; kissé el kell kanyarodnunk a szóban forgó témakörtől és a zenei életet össze kell vetnünk más művészeti ágak helyzetével. Persze csak egy pillantást vethetünk Szeged irodalmi, képzőművészeti életére, az írók, költők, festők, szobrászok munkájára, nem feledkezve meg közben az összevetésről. De elég egy pillantás ahhoz, hogy azonnal felismerjük a zenei élet helyzetét a többiekhez képest. A szegedi költőknek, íróknak nagyon jelentékeny publikációs lehetőségeik vannak a nem kevés mennyi-

ségű helyet biztosító két napilapon, a *Délmagyarországon* és a *Csongrád megyei Hírlapon* kívül a havonta rendszeresen megjelenő *Tiszatáj* hasábjain léphetnek alkotásaikkal ország-világ elé. A képzőművészek — az egyéni kiállításokon kívül — kollektív tárlatok tömegén mutathatják be műveiket; annyi a kiállítás, hogy szinte nem is győzik a munkát.

Mi a helyzet ezzel szemben a zeneművészekkel, az előadókkal, zeneszerzőkkel, szakírókkal? Nagyon brutálisan, és csak a dolog lényegével törődve: *nincs fórumuk*, nincs lehetőségük arra, hogy „bizonyítsanak”, hogy közönség elé lépjenek. A festők és az írók nem győzik a munkát, mindenre van megrendelőjük, vevőjük. A zeneművészek viszont talán jobb, ha nem is dolgoznak. Munkájukkal gondokat, problémákat okoznak. Ha szegedi zeneszerző is egy jól sikerült művet írt, s kéri, követeli — joggal! — bemutatását, hirtelen egész sereg embernek megfájdul a feje a jelenlegi helyzetben teljesíthetetlen kéréstől. A zenei élet struktúrája ugyanis pillanatonként olyan, hogy az önálló helyi akciók ahelyett, hogy a fejlődés lendületét segítsék, inkább zavarokat, gondokat problémákat, fejfájást okoznak.

A városi tanács végrehajtó bizottságának elemzése Szeged zenei életéről éppen azt a célt szolgálta, hogy a struktúra működésének e-

ket a zavarait elhárítsa, ha szükséges, magának a struktúrának átalakításával is. Másképpen szólva a végrehajtó bizottság azt akarja, hogy a zenei élet működése felemelkedjék arra a színvonalra, mint a többi művészeti ágé. A végrehajtó bizottság — ahogyan mondani szokták — a „helyére akarja tenni” a dolgokat. Azt akarja, hogy a szegedi zeneművészek éppúgy a támogatás és az érdeklődés alkotására ihletőserkentő légkörben dolgozzanak, mint mondjuk a festők. Ha a különbség e művészeti ág hátrányára nem legyen oly kiáltó, mint eddig. Hogy a zeneművészek és a közönség kapcsolata szorosabb, elevenebbé váljék és legalább olyan intenzív legyen, mint a többi művészeteké. Hogy a zenei élet megszüntesse sajnálatos elmaradását.

Fordulatra alkalmas, lehetőséget adó tanácskozás volt tehát a végrehajtó bizottság ülése. Határozatainak végrehajtása, megvalósítása — éppen nagy jelentősége miatt — időt, nyilvánvalóan nem is kevés időt kíván, s egész sereg intézmény, szerv, testület jól összehangolt munkáját követeli meg. Magától érthetődik, hogy közöttük ott kell lenniük a zeneművészeknek is. Nélkülük e nagy szándékok nem válhatnak valóra. De ha nemcsak másokkal, hanem magukkal szemben is türelmetlenek és igényesek, akkor a zenei élet kívánt, akart és remélt fordulata biztosan bekövetkezik.

Ammónia a Szaturnuszon

Egy 122 centiméteres tükrös teleszkópra szerelt külsőleges készülék segítségével a Szaturnusz, a Jupiter és az Uránusz színképében az említett bolygók légkörébe tartozó elnyelt gázok korábban nem észlelt hályvány sávjait fedezték fel. A krími asztrofizikai obszervatórium

munkatársai azt is megállapították, hogy a Szaturnusz légkörében gáznemű ammónia van jelen.

Az újonnan nyert adatok igen fontosak a Naprendszer keletkezésének és fejlődésének tanulmányozása szempontjából.

Kevesebb
Fiat-autó

Az év első hat hónapjában sztrájkok és munkaügyi viták miatt az előirányzottnál 98 000 járművel kevesebbet gyártott a Fiat Művek — jelentették Torinóból. (MTI)